

Handläggare
Åsa Urberg
Telefon: 08-508 18 194

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2024-08-29

Utredning av måltidsservice i egen regi inom Farstas kommunala förskolor

Redovisning av uppdrag från stadsdelsnämnden

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden behåller tills vidare ordningen med måltidsservice på entreprenad för de kommunala förskolor som omfattas av nuvarande avtal med Sandborgen AB – Farsta strand/Larsboda, Hökarängen och centrala Farsta/Fagersjö.
2. Förvaltningen får i uppdrag att fortsätta undersöka möjligheten att succesivt öka andelen förskolor med egen tillagning, antingen eget kök eller med leverans från närliggande förskola

Sammanfattning

På uppdrag av stadsdelsnämnden har förvaltningen utrett möjligheten att hålla måltidsservice i egen regi till samtliga förskolor i Farsta stadsdelsområde. För närvarande sköts måltidsservicen på entreprenad till förskoleområdena Farsta strand/Larsboda, Hökarängen och centrala Farsta/Fagersjö. Förvaltningen har sett över kapacitet för tillagning, inventarier och personalsituation med tillgång till kockar. Förutsättningarna varierar. Vissa förskoleområden har storkök som med vissa investeringar kan leverera till andra förskolor, medan det i andra områden krävs mer omfattande och långsiktiga investeringar för att möjliggöra måltidsservice i egen regi. Det skulle också behövas fler kockar och transporter. Utredningen omfattar inte en översyn av förskolornas nuvarande ventilation och kapacitet på inkommande el eller tillstånd för tillagningskök.

Förvaltningen kan konstatera att måltidsservice i egen regi skulle vara mer kostsamt än den catering som används idag. Det finns dock värdefulla aspekter med egen tillagning. Måltiderna kan till exempel lättare anpassas efter barnens behov och önskemål. Det ger också fler möjligheter att integrera måltiderna i den pedagogiska verksamheten. Ett eget tillagningskök kan dessutom minska mängden matsvinn.

Förvaltningen föreslår att nämnden tills vidare behåller ordningen med måltidsservice på entreprenad för de förskoleområden som omfattas av nuvarande avtal. Förvaltningen kommer på sikt att arbeta för att alla förskolor ska ha tillagningskök eller leverans från närliggande förskola.

Bakgrund

Förvaltningen fick vid nämndsammanträdet den 21 september 2023 i uppdrag att utreda möjligheten till måltidsservice i egen regi inom Farstas kommunala förskolor.

Ärendet

Ramavtal måltidsservice

Från och med den 1 april 2024 är det Sandborg AB som levererar mat till förskolor i Farsta strand/Larsboda, Hökarängen och centrala Farsta/Fagersjö. Övriga förskoleområden har egna kök i samtliga förskolor. Avtalstiden löper från den 1 april 2024 till den 31 mars 2025. Staden har därefter möjlighet att förlänga avtalet till lika villkor i ett plus två år. Förlängningsavtal ska vara skriftligt och träffas senast sex månader före avtalstiden utgång.

Stadsdelsnämnden har gett förvaltningschefen i uppdrag att vid behov fatta beslut om såväl förlängning som uppsägning av avtalet.¹

Avtalet med Sandborg AB avser 755 portioner till barn och vuxna i förskolorna. De förskolor som lagar maten själva står idag för cirka 2 000 portioner per dag.

Kapacitet för måltidsservice i egen regi

Det finns 14 förskolor i stadsdelsområdet som inte har något tillagningskök och använder sig av upphandlad leverantör. Tre av dessa förskolor har dock kök installerade vilka i dagsläget inte är i skick eller inte har tillstånd för att användas.

För att kunna bedriva måltidsservice i egen regi och av god kvalitet inom stadsdelsområdet krävs tillgång till fler kokkar, avrop och organisation av transporter samt nödvändiga inventarier i form av bland annat nya ugnar/spisar. Utredningen inkluderar inte en översyn av förskolornas nuvarande ventilation och kapacitet på inkommande el eller tillstånd för tillagningskök.

Kostnadsberäkningar

Beräkningarna utgår ifrån kostnadsuppskattning per portion för inköp och tillagning i eget kök och/eller per portion med transport inräknat. Det jämförs med nuvarande kostnader i gällande avtal.

¹ Uppdraget gavs i samband med nämndens beslut om förfrågningsunderlag för upphandlingen av måltidsservice vid de kommunala förskolorna den 21 september 2023.

	Egen regi	Leverantör
Pris per portion – enbart tillagning	15 kronor	
Pris per portion – tillagning och transport	20 kronor	30 kronor

I översikten av inventarier framkommer ett behov av köksmodifikationer och övriga nödvändiga inköp för motsvarande 1 625 000 kronor. Investeringskostnaderna för dessa är i tabellerna sammanslagna och periodiserade. En tabell med investeringskostnader specificerat på fem och tio år finns i tjänsteutlåtandets bilaga. Lönekostnaderna är baserade på schablonlöner för kockar och köksbiträden med personalomkostnader inräknat men utan årlig löneökning.

Nedan presenteras kapaciteten inom de förskoleområden som idag använder sig av måltidsservice, med olika alternativa lösningar.

Centrala Farsta/Fagersjö

	Har eget kök	Har möjlighet till större tillagning	Behov/ portioner per dag cirka
Blombacka	X		
Ejdern	(X)		64
Fölet			60
Havsörnen	X		
Stallet	X	X	
Vildanden	X		
Ålö	(X)		60
Äppelgården			50
		Summa	234

Förskolorna Ejdern och Ålö har mindre kök som kräver upprustning och tillstånd för att kunna användas. Förskolan Fölet som står utan tillagningskök, ligger nära förskolan Stallet med åtta avdelningar, där det idag finns ett stort tillagningskök med kock. Även Äppelgården kan få leverans från Stallet. För att kunna använda Stallets köksresurser behöver ett köksbiträde anställas.

Farsta/Fagersjö bedöms ha behov av att investera i ny utrustning i form av köksgeråd på förskolorna Ejdern och Ålö för cirka 25 000 kronor samt ugn och fyra värmeskåp à 25 000 kronor till förskolan Stallet för cirka 375 000 kronor.

Kostnader egen regi	Per månad	Nuvarande kostnad
Tillagning av 124 portioner à 15 kr på fsk Ejdern och Ålö	40 920 kr	79 000 kr
2 kockar lön	92 000 kr	
Tillagning av 110 portioner à 20 kr på fsk Stallet till fsk Fölet och Äppelgården	48 400 kr	70 000 kr
Köksbiträde lön	39 000 kr	
Investeringskostnader	4 700 kr	
Summa	225 020 kr	149 000 kr

Hökarängen

	Har eget kök	Har möjlighet till större tillagning	Behov/portioner per dag cirka
Frida			35
Kryddgården			81
Morgongården			41
Rymden	X		
Den röda tråden	X	X	
Sagobacken			58
Trädgården			83
		Summa	298

På förskolan Den röda tråden finns ett tillagningskök som skulle kunna anpassas för större tillagning för leverans till fler förskolor. Även den närliggande förskolan Gullängen, som tillhör Gubbängens förskoleområde, har tillgång till ett större kök. Bedömningen är att de då behöver anställa extra kökspersonal då de i dagsläget lagar mat till cirka 130 barn.

Förskolan Rymden har endast kapacitet för eget behov.

Hökarängen bedöms ha behov av att investera i ny ugn och sex värmeskåp på förskolan Den röda tråden för cirka 400 000 kronor. Gubbängen bedöms ha behov av en investering i ny ugn och fyra värmeskåp för cirka 350 000 kronor.

Kostnader egen regi	Per månad	Nuvarande kostnad
----------------------------	------------------	--------------------------

Fsk Den röda tråden lagar 134 portioner à 20 kr till fsk Frida, Morgongården och Sagobacken. Fsk Gullängen lagar 164 portioner à 20 kr till fsk Kryddgården och Trädgården	131 120 kr	176 000 kr
2 köksbiträden lön	78 000 kr	
Investeringskostnad	9 300 kr	
Summa	218 420 kr	176 000 kr

Farsta strand/Larsboda

	Har eget kök	Har möjlighet till större tillagning	Behov/ Portioner per dag
Ekebergabacken	X	X	
Guldgruvan	X		
Kavat			38
Krabat			32
Sagoskogen			61
Skogslyan	X		(60)
Skogsbacken	X		24
Tallhöjden	X		
		Summa	171 (231)

Förskolan Ekebergabacken bedöms med anställning av extra kökspersonal kunna leverera måltider till berörda förskolor i området. Förskolorna Skogslyan och Tallhöjden har endast kapacitet för eget behov. Alternativt kan köket vid förskolan Skogslyan eller förskolan Skogsbacken avvecklas och kocken flyttas till Ekebergabacken för förstärkning.

Farsta strand/Larsboda bedöms ha behov av att investera i ny utrustning i form av ny ugn och åtta eller tio värmeskap för 450 000 – 500 0000 kr på förskolan Ekebergabacken.

Kostnader egen regi	Per månad	Nuvarande kostnad
Alternativ 1 Tillagning av 171 portioner à 20 kr på fsk Ekebergabacken till fsk Kavat, Krabat,	75 240 kr	109 000 kr

Sagoskogen och Tallhöjden		
1 köksbiträde lön	39 000 kr	
Investeringskostnad	6 000 kr	
Summa	120 240 kr	109 000 kr
Alternativ 2	101 640 kr	165 820
Tillagning av 231 portioner enligt ovan med fsk Skogslyan inräknad.		
Kock från Skogslyan	Ingen extra kostnad	
Investeringskostnad	6 900 kr	
Summa	108 540 kr	165 820 kr

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för förskola.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser att måltidsservice i egen regi är mer kostsamt än den catering som erhålls idag. Även andra aspekter kan behöva tas i beaktande. Till exempel är det problematiskt att ersätta frånvarande kockar med ny personal med kort varsel vilket kan innebära att flera förskolor kan bli utan mat eller utan mat i tid vid sådana tillfällen. Den nuvarande servicen har bättre täckning och resurser i det avseendet. Händelser som till exempel extremväder påverkar både nuvarande leverantör och transporter i egen regi. En positiv aspekt av tillagning i egna kök är enligt Livsmedelsverket² att förskolor med ett tillagningskök i anslutning till verksamheten kan ha lättare att anpassa måltiderna efter barnens behov och önskemål. Det ger fler möjligheter att integrera måltiderna i den pedagogiska verksamheten. Ett eget tillagningskök kan också minska mängden matsvinn. Detta är dock inte möjligt inom Farsta stadsdelsområde då flera förskolor står helt utan kök. Förvaltningen fortsätter att arbeta med att mot att samtliga förskolor har eget tillagningskök alternativt att tillaga mat i egen regi vid närliggande förskolor. Detta arbete sker succesivt med de förskolor som har bäst möjlighet för omställning alternativt vid renovering eller nyproduktion.

Barnkonsekvensanalys

Måltiden är en viktig del av dagen för barnet utifrån flera aspekter. Utöver näringen är måltiden som sådan väsentlig för barnets utveckling och en del av undervisningen. Det finns såväl lagar som nationella riktlinjer och styrdokument inom staden som reglerar

matens innehåll, tillagning och utformning för att säkerställa att måltiderna är säkra och näringsrika. I nuvarande avtal säkerställs detta.

Miljö- och klimatkonsekvenser

Förvaltningen bedömer att ärendet inte innebär några *betydande* miljö- och klimatkonsekvenser, men transporter innebär alltid konsekvenser för miljö- och klimat. I det fall förskolorna står för tillagning behövs transport av matvaror till varje tillagningskök samt vidare leverans till de tolv förskolor som fortsatt står utan kök. Transporterna blir dock kortare med tillagning i egen regi.

Förvaltningen bedömer att det inte finns några jämställdhetsaspekter att ta upp i detta ärende.

Förvaltningen anser att nuvarande leverantör är ett väl fungerande och kostnadseffektivt alternativ för måltidsservice.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden beslutar att förskolorna behåller måltidsservice på entreprenad.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Farsta stadsdelsförvaltning

Ingalill Gustavsson
Avdelningschef
Farsta stadsdelsförvaltning

Bilaga

Investeringskalkyl

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2024-08-12
Ingalill Gustavsson, Avdelningschef	2024-08-12